

ZAKON

O PRAVIMA BORACA, VOJNIH INVALIDA I PORODICA POGINULIH BORACA ODBRAMBENO-OTADŽBINSKOG RATA REPUBLIKE SRPSKE

(Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 134 od 31. decembra 2011, 9/12, 40/12)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi, način i postupak za utvrđivanje statusa i prava boraca, vojnih invalida i članova porodica poginulih boraca i umrlih vojnih invalida i članova porodica lica stradalih u vršenju vojne službe ili u vršenju aktivnosti u vezi sa tom službom, način obezbjeđivanja novčanih sredstava, te druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava propisanih ovim zakonom.

Član 2.

(1) Borac je, u smislu ovog zakona, lice koje je:

a) učestvovalo u oružanim akcijama, odnosno oružanoj borbi na teritoriji bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SFRJ) u sastavu oružanih snaga i snaga državne bezbjednosti SFRJ i vojnih formacija pod komandom tih snaga, u periodu od 17. avgusta 1990. do 18. maja 1992. godine, za odbranu SFRJ, odnosno Republike Srpske,

b) u ratu u bivšoj SFRJ, odnosno Bosni i Hercegovini u periodu od 19. maja 1992. godine do 19. juna 1996. godine, kao pripadnik oružanih snaga Republike Srpske, vršilo vojne i druge dužnosti za odbranu Republike Srpske.

(2) Borac je, u smislu ovog zakona, i lice koje je kao dobrovoljac poslije 18. maja 1992. godine bilo pripadnik oružanih snaga Republike Srpske i kao takvo vršilo vojne i druge dužnosti za odbranu Republike Srpske.

(3) Borac je, u smislu ovog zakona, i lice koje je vršilo vojne i druge dužnosti u vezi sa učestvovanjem u oružanoj akciji preduzetoj za vrijeme mira za odbranu Republike Srpske.

(4) Borac je, u smislu ovog zakona, i lice koje je učestvovalo u antifašističkoj i oslobodilačkoj borbi tokom 20. vijeka kao pripadnik Srpske, Crnogorske ili Jugoslovenske vojske ili kao borac Narodnooslobodilačkog rata.

Član 3.

Borac koji je pod okolnostima iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona dospio u zarobljeništvo - logoraš, odnosno članovi njegove porodice mogu da ostvare status i prava u skladu sa ovim zakonom.

Član 4.

(1) Vojni invalid je lice koje je kao pripadnik oružanih snaga SFRJ i oružanih snaga Republike Srpske u vršenju vojnih i drugih dužnosti u ratu (ratni vojni invalid) ili miru (mirnodopski vojni invalid), bez svoje krivice zadobilo ranu, povredu, ozljedu ili bolest zbog koje je nastupilo oštećenje njegovog organizma.

(2) Nehat se ne smatra krivicom u smislu stava 1. ovog člana.

Član 5.

(1) Ratni vojni invalid je lice iz člana 2. st. 1. do 3. ovog zakona koje je u oružanoj borbi ili oružanoj akciji u ratu ili miru, za odbranu SFRJ, odnosno Republike Srpske, zadobilo ranu, povredu ili ozljedu, pa je zbog toga nastupio vojni invaliditet od najmanje 20%, odnosno koje je pod istim okolnostima zadobilo bolest zbog koje je nastupio vojni invaliditet od najmanje 40%.

(2) Ratni vojni invalid je i:

a) lice iz člana 2. st. 1. do 3. ovog zakona kod koga je vojni invaliditet nastupio kao posljedica boravka u zarobljeništvu u koje je dospjelo kao borac,

b) lice koje je kao pripadnik oružanih snaga Republike Srpske Krajine, a za odbranu Republike Srpske, zadobilo vojni invaliditet u smislu stava 1. ovog člana.

Član 6.

(1) Lice koje je steklo status ratnog vojnog invalida po propisima bivše SFRJ zadržava taj status i koristi prava u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ratni vojni invalid koji naknadno ispuni uslove za sticanje statusa mirnodopskog vojnog invalida zadržava status ratnog vojnog invalida, a invalidnost mu se utvrđuje prema ukupnom oštećenju organizma po oba osnova.

Član 7.

(1) Mirnodopski vojni invalid je lice koje je u miru kao vojnik na služenju vojnog roka, student vojne akademije, učenik srednje vojne škole, slušalac škole za rezervne oficire i lice u rezervnom sastavu, kao i dobrovoljac na vojnoj dužnosti u Vojski Republike Srpske, u vršenju vojne službe ili dužnosti u vezi s tom službom zadobilo ranu, povredu ili ozljedu zbog koje je nastao vojni invaliditet od najmanje 20%.

(2) Mirnodopski vojni invalid je i lice iz stava 1. ovog zakona koje je zadobilo bolest koja je u uzročnoj vezi sa vršenjem vojne službe ili dužnosti u vezi sa tom službom, zbog čega je nastupio vojni invaliditet od najmanje 60%.

Član 8.

(1) Lice koje je steklo status mirnodopskog vojnog invalida po propisima bivše SFRJ zadržava taj status i koristi prava u skladu sa ovim zakonom.

(2) Mirnodopski vojni invalid koji naknadno ispuni uslove za sticanje statusa ratnog vojnog invalida stiče status ratnog vojnog invalida, a invaliditet mu se utvrđuje prema ukupnom oštećenju organizma po oba osnova.

Član 9.

Pod vršenjem službe ili dužnosti u vezi sa službom u vojsci smatra se vršenje dužnosti koja se, po odredbama zakona i drugih propisa kojima se uređuje služba u vojsci, smatra vršenjem službe, odnosno dužnosti u vezi sa službom, uključujući i odlazak u jedinicu, na borbeni položaj i odobreni povratak iz jedinice.

Član 10.

(1) Porodica poginulog borca je porodica lica koje je poginulo, umrlo ili nestalo pod okolnostima iz člana 2. st. 1. do 3. ovog zakona ili je umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene pod tim okolnostima u roku od godinu dana od dana nastanka oštećenja organizma.

(2) Porodica poginulog borca je i porodica lica koje je kao lice iz člana 5. stav 2. tačka b) ovog zakona poginulo, umrlo ili nestalo pod okolnostima iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona ili je umrlo od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene pod tim okolnostima u roku od godine dana od dana nastanka oštećenja organizma.

Član 11.

(1) Prava na mjesečna primanja i pravo na zdravstvenu zaštitu propisana ovim zakonom može ostvariti i lice koje je vršeci dužnost svoje službe kao pripadnik civilne zaštite, radnik Ministarstva unutrašnjih poslova, pripadnik radne obaveze ili pripadnik jedinice radne obaveze, po naređenju nadležnog organa učestvovalo u aktivnostima vezanim za oružanu akciju ili borbeno dejstva i u vršenju tih aktivnosti zadobilo ranu, povredu ili ozljedu zbog koje je nastupio invaliditet od najmanje 20%, odnosno koje je pod istim okolnostima zadobilo bolest zbog koje je nastupio invaliditet od najmanje 40%.

(2) Prava na mjesečna primanja i pravo na zdravstvenu zaštitu predviđena ovim zakonom mogu ostvariti i članovi porodice lica iz stava 1. ovog člana koja su poginula, umrla ili nestala pod tim okolnostima ili su umrla od posljedice rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene pod tim okolnostima u roku od godinu dana od dana nastanka oštećenja organizma.

(3) Lica iz st. 1. i 2. ovog člana ne mogu ostvariti status borca, vojnog invalida i člana porodice poginulog borca.

Član 12.

(1) Na zahtjev roditelja i članova uže porodice borca koji je umro ili poginuo bez svoje krivice za vrijeme odobrenog odsustva iz jedinice priznaće se pravo na posebno mjesečno primanje u visini od po 30% od osnovice iz člana 16. ovog zakona, za svaku porodicu posebno.

(2) Pravo iz stava 1. ovog člana može se priznati i roditeljima i članovima uže porodice borca koji je izvršio samoubistvo, ukoliko ne mogu ostvariti status porodice poginulog borca i prava po osnovu tog statusa.

(3) Licima iz st. 1. i 2. ovog člana može se priznati i pravo na zdravstveno osiguranje, odnosno zdravstvenu zaštitu u obimu predviđenom za radnika osiguranika, pod uslovom da ne mogu biti osigurana po nekom drugom osnovu.

Član 13.

(1) Status, odnosno prava propisana ovim zakonom mogu ostvariti članovi porodice poginulog, odnosno umrlog lica:

a) bračni drug i djeca (bračna, vanbračna i usvojena), (u daljem tekstu: uža porodica),

b) roditelji, odnosno usvojioci - ako je usvojenje potpuno,

v) očuh i mačeha - ako nema roditelja, odnosno usvojioca ili je roditelju/usvojiocu oduzeto roditeljsko pravo,

g) brat i sestra - ako nema korisnika invalidnine iz t. a) do v) ovog stava i ako nema drugih lica koja su po zakonu obavezna da ih izdržavaju i

d) djed i baba po ocu ili majci - ako nema članova porodice iz t. a) do g) ovog stava.

(2) Članom uže porodice smatra se i lice iz vanbračne zajednice ukoliko je sa poginulim, odnosno umrlim imalo djece, kao i pastorče ukoliko ga je poginuli, odnosno umrli izdržavao najmanje tri godine neposredno prije smrti, a drugi biološki roditelj nije živ ili nema obavezu izdržavanja.

(3) Licima iz stava 1. tačka a) ovog člana može se priznati status člana porodice poginulog borca bez obzira na to da

li koriste pravo na porodičnu invalidninu.

Član 14.

(1) Status i prava propisana ovim zakonom ne mogu ostvariti:

- a) lica koja su prebjegla neprijatelju ili su saradivala sa neprijateljem,
- b) lica koja su pobjegla iz vojske ili sa vojne dužnosti i nisu se vratila u sastav oružanih snaga do kraja rata,
- v) lica koja su se sama ranila ili povrijedila radi izbjegavanja vojne dužnosti,
- g) lica osuđena pravosnažnom sudskom presudom zbog učestvovanja u ratu na strani neprijatelja i protiv srpskog naroda i
- d) lica koja su izbjegla vojnu obavezu.

(2) Status i prava propisana ovim zakonom ne mogu ostvariti članovi porodice lica iz stava 1. ovog člana, kao i članovi porodice koji su osuđeni za djela iz stava 1. tačka g) ovog člana.

Član 15.

(1) Status i prava propisana ovim zakonom mogu ostvariti državljani Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, a strani državljani i lica bez državljanstva samo ako ih ne ostvaruju u državi čiji su državljani ili u državi na čijoj teritoriji imaju prebivalište.

(2) Status i prava propisana ovim zakonom ne mogu ostvariti lica koja su državljani Republike Srpske ako ih ostvaruju u jednoj od država nastalih od bivše SFRJ.

(3) Lica koja nemaju prebivalište u Republici Srpskoj mogu ostvariti prava na novčana primanja i naknade predviđene ovim zakonom, a pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa propisima iz oblasti zdravstva.

Član 16.

(1) Mjesečna primanja po ovom zakonu su: borački dodatak, lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć, ortopedski dodatak, dopunsko materijalno obezbjeđenje, porodična invalidnina, povećana porodična invalidnina kao stečeno pravo, uvećana porodična invalidnina i posebno mjesečno primanje.

(2) Godišnja primanja po ovom zakonu su borački dodatak i naknada za odlikovanje.

(3) Osnovica za obračun primanja iz st. 1. i 2. ovog člana utvrđuje se u procentu od prosječne neto plate u Republici Srpskoj u prethodnoj godini.

(4) Odluku o utvrđivanju osnovice donosi Vlada početkom svake godine, u skladu sa visinom raspoloživih sredstava planiranih u budžetu za tu godinu, vodeći računa o dostignutom nivou prava.

II - UTVRĐIVANJE STATUSA BORCA

Član 17.

Borci iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona, prema vremenu stupanja u oružane snage SFRJ, odnosno Republike Srpske, dužini učešća i uslovima angažovanja u periodu od 17. avgusta 1990. godine do demobilizacije, a najkasnije do 19. juna 1996. godine, razvrstavaju se u sedam kategorija.

Član 18.

(1) Borac prve kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano 42 mjeseca i duže, od čega u zoni borbenih dejstava najmanje 32 mjeseca.

(2) Status borca prve kategorije imaju i borci koji su odlikovani nekim od odlikovanja za ispoljenu ličnu hrabrost u ratu, bez obzira na dužinu i uslove angažovanja.

(3) Odlikovanjima, u smislu stava 3. ovog člana, smatraju se: Orden Nemanjića, Orden Karađorđeva zvijezda, Orden Miloša Obilića, Medalja majora Milana Tepića, Medalja zasluga za narod, Zlatna medalja za hrabrost i Srebrna medalja za hrabrost.

Član 19.

Borac druge kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano 38 mjeseci i duže, od čega u zoni borbenih dejstava najmanje 28 mjeseci.

Član 20.

Borac treće kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano 32 mjeseca i duže, od čega u zoni borbenih dejstava najmanje 26 mjeseci.

Član 21.

Borac četvrte kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano 24 mjeseca i duže, od čega u zoni borbenih dejstava najmanje 18 mjeseci.

Član 22.

Borac pete kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano 18 mjeseci i duže, od čega u zoni borbenih dejstava najmanje 14 mjeseci.

Član 23.

Borac šeste kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano 12 mjeseci i duže, od čega u zoni borbenih dejstava najmanje osam mjeseci.

Član 24.

Borac sedme kategorije je lice iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona koje je bilo angažovano u zoni borbenih dejstava manje od osam mjeseci, odnosno van zone borbenih dejstava, bez obzira na dužinu angažovanja.

Član 25.

(1) Pod zonom borbenih dejstava, u smislu ovog zakona, smatra se prostor u kome su izvođena borbena dejstva, na kopnu, vodenoj površini ili vazduhu određen i ograničen po frontu linijom dodira i po dubini do zadnje granice dometa neprijateljskog taktičkog naoružanja sa kojim je neprijatelj djelovao u ratu, u zoni odgovornosti jedinice kojoj je borac pripadao.

(2) Vrijeme angažovanja u zoni borbenih dejstava može se priznati najkasnije do 21. novembra 1995. godine.

Član 26.

(1) Kao vrijeme angažovanja u oružanim snagama SFRJ, odnosno Republike Srpske, u smislu ovog zakona, smatra se i vrijeme odsustva po osnovu bolovanja ili privremene nesposobnosti za vojnu službu, odobrenih na osnovu nalaza i mišljenja nadležnih vojnojlekarskih komisija, kao i vrijeme provedeno u zarobljeništvu u koje je borac dospio pod okolnostima vršenja vojne službe.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kao vrijeme angažovanja u oružanim snagama može se priznati ratnom vojnom invalidu i vrijeme odsustva po osnovu bolovanja koje je posljedica rane, povrede ili ozljede zadobijene u vršenju vojne službe za koje nema nalaza i mišljenja nadležne vojnojlekarske komisije, ali ima relevantnu medicinsku dokumentaciju o liječenju.

(3) Ako je bolovanje, privremena nesposobnost za vojnu službu ili zarobljeništvu posljedica vršenja vojne službe, to vrijeme smatra se angažovanjem u zoni borbenih dejstava najkasnije do 21. novembra 1995. godine, a nakon toga datuma kao vrijeme angažovanja izvan zone.

(4) Odredbe st. 1. i 3. ovog člana shodno se primjenjuju i na vrijeme odsustva nakon demobilizacije povodom trajne nesposobnosti za vojnu službu.

Član 27.

(1) Na zahtjev stranke, utvrđivanje statusa borca i razvrstavanje u odgovarajuću kategoriju vrše gradski, odnosno opštinski organi uprave nadležni za poslove boračko-invalidske zaštite (u daljem tekstu: prvostepeni organi), po prethodno pribavljenom mišljenju Boračke organizacije Republike Srpske (u daljem tekstu: Boračka organizacija) i uvjerenja o dužini angažovanja u oružanim snagama izdatog od nadležnog organa.

(2) U slučaju smrti borca zahtjev za utvrđivanje statusa borca i razvrstavanje u odgovarajuću kategoriju mogu podnijeti lica iz člana 13. ovog zakona koja imaju neposredni pravni interes.

(3) Boračka organizacija daje mišljenje o dužini angažovanja u oružanim snagama, o vremenu i uslovima angažovanja u zoni borbenih dejstava, a ako je pripadnik oružanih snaga vršio druge dužnosti od značaja za odbranu, Boračka organizacija se izjašnjava i o toj činjenici.

(4) Ako Boračka organizacija ne dostavi mišljenje u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, nadležni organ će riješiti i bez tog mišljenja, na osnovu drugih raspoloživih dokaza.

(5) Ako Boračka organizacija da mišljenje koje djelimično ili u cijelosti nije u saglasnosti sa uvjerenjem iz stava 1. ovog člana ili ako nadležni organ ocijeni da ne može riješiti bez revizije tog uvjerenja, pokrenuće se postupak revizije u smislu člana 127. ovog zakona.

Član 28.

Odredbe čl. 17. do 27. ovog zakona ne odnose se na poginule borce.

Član 29.

(1) Borci iz člana 2. stav 4. ovog zakona kojima je, u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju bivše SFRJ, priznat posebni staž u dvostrukom trajanju zadržavaju status borca utvrđen pravosnažnim rješenjem organa penzijsko-invalidskog osiguranja.

(2) Lica kojima nije priznat status borca u smislu stava 1. ovog člana mogu podnijeti zahtjev za priznavanje statusa borca.

(3) O zahtjevu iz stava 2. ovog člana rješava prvostepeni organ po pravilima upravnog postupka.

(4) Kao dokazno sredstvo u postupku iz stava 3. ovog člana ne mogu se isključivo koristiti izjave stranke i/ili svjedoka.

III - PRAVA BORACA

Član 30.

Prava boraca su:

- a) borački dodatak,
- b) podsticaj za zapošljavanje i samozapošljavanje demobilisanih boraca,
- v) naknada odlikovanim borcima,
- g) zdravstvena zaštita i druga prava u vezi sa zdravstvenom zaštitom,
- d) poseban staž u dvostrukom trajanju,
- đ) prednost u zapošljavanju,
- e) prednost u stambenom zbrinjavanju i
- ž) druga prava u skladu sa posebnim propisima.

Član 31.

- (1) Borački dodatak je mjesečno novčano primanje -mjesečni borački dodatak, odnosno godišnje novčano primanje - godišnji borački dodatak, koje borci iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona mogu da ostvare na osnovu angažovanja u ratu u zoni borbenih dejstava.
- (2) Pravo na mjesečni borački dodatak borci mogu da ostvare s obzirom na starosnu dob i kategoriju borca.
- (3) Pravo na godišnji borački dodatak borci mogu da ostvare s obzirom na kategoriju borca, ukoliko ne mogu biti korisnici mjesečnog boračkog dodatka.
- (4) Vlada će donijeti uredbu kojom se uređuju uslovi i postupak za ostvarivanje prava na borački dodatak, uz prethodno pribavljenu saglasnost Boračke organizacije.

Član 32.

- (1) Nezaposleni borci iz člana 2. st. 1. i 2. ovog zakona imaju pravo na podsticaj za zapošljavanje i samozapošljavanje po posebnom akcionom planu, koji donosi Vlada za svaku godinu, uz prethodno pribavljeno mišljenje Boračke organizacije Republike Srpske.
- (2) Sprovođenje akcionog plana iz stava 1. ovog člana vršiće se u skladu sa propisima iz oblasti zapošljavanja, prema raspoloživim sredstvima.

Član 33.

- (1) Borci iz člana 2. st. 1, 2. i 4. ovog zakona odlikovani najvećim odlikovanjima za vojne zasluge u oružanoj borbi imaju pravo na novčanu naknadu.
- (2) Odlikovanjima, u smislu stava 1. ovog člana, smatraju se odlikovanja utvrđena posebnim propisima Republike Srpske: Orden Nemanjića, Orden Karađorđeva zvijezda Republike Srpske i Orden Miloša Obilića, Medalja majora Milana Tepića, Medalja zasluga za narod, Zlatna medalja za hrabrost i Srebrna medalja za hrabrost, kao i odlikovanja utvrđena propisima bivše SFRJ: Orden Karađorđeva zvijezda sa mačevima, Orden belog orla sa mačevima, Orden narodnog heroja, Zlatna medalja Obilića, te Partizanska spomenica 1941.
- (3) Novčana naknada za orden i Partizansku spomenicu iznosi 70% od osnovice, a za medalju 50% od osnovice, bez obzira na to da li borac ima jedno ili više odlikovanja i isplaćuje se u zadnjem kvartalu tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 34.

- (1) Borac iz člana 2. ovog zakona, koji ne može biti osiguran po nekom drugom osnovu, ima pravo na zdravstveno osiguranje u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvenog osiguranja za radnike osiguranike.
- (2) Pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruje se na način i po postupku koji su regulisani propisima iz oblasti zdravstvenog osiguranja.

Član 35.

Borci iz člana 2. st. 1, 2. i 4. ovog zakona imaju pravo na poseban staž u dvostrukom trajanju u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Član 36.

- (1) Organi republičke uprave i organi jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada obezbijediće prilikom prijema novih radnika da borac ima, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju u odnosu na ostala lica koja nisu korisnici prava po ovom zakonu, u skladu sa propisima koji regulišu oblast rada i zapošljavanja.
- (2) Ako se na oglas, odnosno konkurs prijave borci iz više kategorija, prednost ima borac više kategorije, s tim da u okviru iste kategorije prednost ima borac sa dužim vremenom angažovanja u oružanim snagama.

(3) Prednost iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na izabrana i postavljena lica.

Član 37.

Borac iz člana 2. ovog zakona ima prednost u stambenom zbrinjavanju u odnosu na lica koja nemaju taj status, u skladu sa uredbom Vlade.

Član 38.

Borci ostvaruju i druga prava utvrđena zakonom ili drugim propisima kojima se uređuju pojedine oblasti.

IV - PRAVA VOJNIH INVALIDA

Član 39.

Prava vojnih invalida su:

- a) lična invalidnina,
- b) dodatak za njegu i pomoć,
- v) ortopedski dodatak,
- g) dopunsko materijalno obezbjeđenje,
- d) zdravstvena zaštita i druga prava u vezi sa ostvarivanjem zdravstvene zaštite,
- đ) ortopedska i druga pomagala,
- e) banjsko i klimatsko liječenje,
- ž) prednost u zapošljavanju,
- z) prednost u stambenom zbrinjavanju,
- i) poreske i carinske olakšice,
- j) otklanjanje arhitektonskih barijera,
- k) obezbjeđivanje prostora za parkiranje,
- l) prednost u korišćenju usluga republičkih organa, javnih ustanova i ostalih pravnih subjekata prilikom rješavanja svojih prava i interesa i
- lj) prednost pri upisu djece u obrazovne ustanove, dodjeljivanju stipendije za školovanje i smještaja u studentske domove.

Član 40.

- (1) Radi ostvarivanja prava po ovom zakonu, vojni invalidi razvrstavaju se u kategorije, prema stepenu vojnog invaliditeta izraženom u procentu.
- (2) Procenat vojnog invaliditeta određuje se srazmjerno oštećenju organizma koje je nastalo kao posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobijene pod okolnostima utvrđenim ovim zakonom.
- (3) Pri utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta povodom pogoršane bolesti i bolesti nepoznate ili multi-faktorijalne etiologije uzima se odgovarajući procenat od cjelokupnog oštećenja organizma, s obzirom na prirodu bolesti, njen razvitak, trajanje i težinu ratnih napora, godine starosti i druge okolnosti koje su u pojedinim slučajevima mogle uticati na bolest.
- (4) Ministar, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra zdravlja, donosi pravilnik kojim se propisuje način utvrđivanja procenta vojnog invaliditeta, utvrđuje lista procenata vojnog invaliditeta i uređuju druga pitanja od značaja za utvrđivanje procenta vojnog invaliditeta.

Član 41.

Prema procentu invaliditeta, vojni invalidi se razvrstavaju u deset kategorija:

- a) prva kategorija - invalidi sa 100% invaliditeta, kojima je za život potrebna njega i pomoć drugog lica,
- b) druga kategorija - invalidi sa 100% invaliditeta,
- v) treća kategorija - invalidi sa 90% invaliditeta,
- g) četvrta kategorija - invalidi sa 80% invaliditeta,
- d) peta kategorija - invalidi sa 70% invaliditeta,
- đ) šesta kategorija - invalidi sa 60% invaliditeta,
- e) sedma kategorija - invalidi sa 50% invaliditeta,
- ž) osma kategorija - invalidi sa 40% invaliditeta,
- z) deveta kategorija - invalidi sa 30% invaliditeta,
- i) deseta kategorija - invalidi sa 20% invaliditeta.

Član 42.

- (1) Lična invalidnina je novčana naknada koju ostvaruju vojni invalidi po osnovu oštećenja njihovog organizma nastalog pod okolnostima propisanim ovim zakonom.
- (2) Pravo na ličnu invalidninu ostvaruju invalidi od prve do desete kategorije.

Član 43.

- (1) Lična invalidnina određuje se prema kategoriji vojnog invaliditeta.
- (2) Mjesečni iznos lične invalidnine određuje se u procentu od osnovice i iznosi za:
- a) prvu kategoriju - 130%,
  - b) drugu kategoriju - 100%,
  - v) treću kategoriju - 55%,
  - g) četvrtu kategoriju - 41%,
  - d) petu kategoriju - 36%,
  - đ) šestu kategoriju - 24%,
  - e) sedmu kategoriju - 18%,
  - ž) osmu kategoriju - 9%,
  - z) devetu kategoriju - 6%,
  - i) desetu kategoriju - 5%.

Član 44.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć ima:

- a) vojni invalid prve kategorije,
- b) vojni invalid druge, treće i četvrte kategorije koji ima oštećenje organizma nastupilo nezavisno od vojnog invaliditeta i koje je, zajedno sa vojnim invaliditetom, jednako oštećenju organizma vojnog invalida prve kategorije.

Član 45.

- (1) Dodatak za njegu i pomoć određuje se u procentu od osnovice i iznosi za:
- a) prvi stepen - 86%,
  - b) drugi stepen - 66%,
  - v) treći stepen - 46%.
- (2) Vojnom invalidu korisniku dodatka za njegu i pomoć, koji je smješten u zdravstvenoj ustanovi ili drugoj ustanovi u kojoj mu je obezbijeđena njega i pomoć, ne pripada taj dodatak za vrijeme preko šest mjeseci koje provede u toj ustanovi, osim ako sam snosi troškove smještaja i ishrane.

Član 46.

- (1) Ratni vojni invalid prve kategorije ima pravo na dodatak za njegu i pomoć u visini od 100% od osnovice.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ratni vojni invalid prve kategorije kod kojeg postoji oštećenje organizma koje ima za posljedicu nepokretnost ili potpuno sljepilo ima pravo na dodatak za njegu i pomoć u visini od 120% od osnovice.

Član 47.

Ministar, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra zdravlja, donosi pravilnik kojim se utvrđuju oštećenje organizma na osnovu kojeg invalid može ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć, stepeni tog dodatka i uslovi za njegovo ostvarivanje.

Član 48.

- (1) Pravo na ortopedski dodatak ima vojni invalid od prve do šeste kategorije kome je vojni invaliditet utvrđen zbog oštećenja organizma koja su neposredna posljedica zadobijene rane, povrede, ozljede ili bolesti koja je prouzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta, kao i zbog potpunog gubitka vida na oba oka.
- (2) Prema uzroku, vrsti i težini oštećenja organizma, ortopedski dodatak određuje se u četiri stepena.

Član 49.

- (1) Ortopedski dodatak utvrđuje se u procentu od osnovice i iznosi za:
- a) prvi stepen - 29% od osnovice,
  - b) drugi stepen - 22% od osnovice,
  - v) treći stepen - 14% od osnovice,
  - g) četvrti stepen - 7% od osnovice.
- (2) Ortopedski dodatak za prvi stepen iznosi 35% od osnovice ako kod vojnog invalida postoji više oštećenja prvog stepena.
- (3) Ministar, uz pribavljeno mišljenje ministra zdravlja, donosi pravilnik kojim se utvrđuju oštećenja organizma na osnovu kojih vojni invalid može ostvariti pravo na ortopedski dodatak, stepeni tog dodatka i uslovi za njegovo ostvarivanje.

Član 50.

(1) Vojni invalid od prve do četvrte kategorije koji ima pravo na dodatak za njegu i pomoć po ovom zakonu ima pravo i na dopunsko materijalno obezbjeđenje:

- a) prve kategorije - u visini od 81% od osnovice,
- b) druge kategorije - u visini od 50% od osnovice,
- v) treće kategorije - u visini od 48% od osnovice,
- g) četvrte kategorije - u visini od 33% od osnovice.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. tačka a) ovog člana, ratni vojni invalid prve kategorije ima pravo na dopunsko materijalno obezbjeđenje u visini od 100% od osnovice.

(3) Vojni invalid od druge do četvrte kategorije koji nema pravo na dodatak za njegu i pomoć po ovom zakonu ima pravo na dopunsko materijalno obezbjeđenje:

- a) druge kategorije - u visini od 40% od osnovice,
- b) treće kategorije - u visini od 30% od osnovice,
- v) četvrte kategorije - u visini od 20% od osnovice.

Član 51.

(1) Korisnik lične invalidnine koji ne može biti osiguran ni po kom osnovu ima pravo na zdravstveno osiguranje u obimu predviđenom za radnika osiguranika.

(2) Pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u skladu sa propisima kojim se reguliše oblast zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

(3) Korisnik lične invalidnine je oslobođen troškova ličnog učešća u troškovima zdravstvene zaštite po ovom zakonu, osim ako ne ispunjava uslove za to pravo po propisima kojima se reguliše oblast zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

Član 52.

Korisnik lične invalidnine ima pravo na ortopedska i druga pomagala u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

Član 53.

(1) Vojni invalid ima pravo na banjsko i klimatsko liječenje u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

(2) Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo) može, uz saglasnost Vlade, organizovati banjsku rehabilitaciju ratnih vojnih invalida.

Član 54.

(1) Organi republičke uprave i organi lokalne uprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada obezbijediće prilikom prijema novih radnika da ratni vojni invalid ima, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju u odnosu na ostala lica, izuzev članova porodice poginulog borca, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast rada i zapošljavanja.

(2) Ako se na oglas, odnosno konkurs prijave ratni vojni invalidi iz različitih kategorija, prednost ima ratni vojni invalid više kategorije invalidnosti, a ako se radi o slučaju da su iste kategorije invalidnosti, onda prednost ima ratni vojni invalid sa dužim vremenom angažovanja u oružanim snagama.

(3) Prednost iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na izabrana i postavljena lica.

Član 55.

Ratni vojni invalidi imaju prednost u stambenom zbrinjavanju u odnosu na borce, u skladu sa uredbom Vlade.

Član 56.

Pravo na poreske i carinske olakšice vojni invalid ostvaruje u skladu sa propisima kojima se uređuje pitanje poreza i carina.

Član 57.

(1) Jedinice lokalne samouprave i javne ustanove dužne su obezbijediti odgovarajuća arhitektonska rješenja prilagođena za ulazak vojnih invalida koji koriste ortopedska i druga pomagala, a u skladu sa standardnim pravilima.

(2) Prilikom stambenog zbrinjavanja lica iz stava 1. ovog člana mora se voditi računa da stambene jedinice za smještaj budu prilagođene ovim licima radi nesmetanog prilaza stanu.

(3) Odredba stava 1. ovog člana uključuje i obavezu obezbjeđivanja posebno obilježnog prostora za parkiranje vozila.

Član 58.

Republički organi, javne ustanove i drugi subjekti koji rješavaju po zahtjevima građana, odnosno pružaju usluge građanima dužni su obezbijediti da ratni vojni invalidi imaju prednost.

Član 59.

Djeca ratnog vojnog invalida od prve do šeste kategorije prilikom upisa u srednje škole ili fakultete, kao i prilikom dodjeljivanja stipendije za školovanje, odnosno prilikom smještaja u đačke ili studentske domove imaju, pod jednakim uslovima, prednost u odnosu na druga lica, osim djece poginulog borca, u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast obrazovanja.

V - PRAVA ČLANOVA PORODICE POGINULOG BORCA I ČLANOVA PORODICE UMRLOG VOJNOG INVALIDA

Član 60.

Član porodice poginulog borca ima pravo na:

- a) porodičnu invalidninu,
- b) uvećanu porodičnu invalidninu,
- v) povećanu porodičnu invalidninu,
- g) zdravstvenu zaštitu i druga prava u vezi sa ostvarivanjem zdravstvene zaštite,
- d) naknadu troškova izgradnje nadgrobnog spomenika poginulom borcu,
- đ) naknadu porodici odlikovanog borca,
- e) naknadu troškova sahrane ekshumiranog borca,
- ž) banjsko i klimatsko liječenje,
- z) prednost u zapošljavanju,
- i) podsticaj za zapošljavanje i samozapošljavanje djece poginulih boraca,
- j) prednost u stambenom zbrinjavanju,
- k) poreske i carinske olakšice,
- l) prednost pri upisu u obrazovne ustanove, dodjeljivanju stipendije za školovanje i smještaj u studentske domove i
- lj) prednost u korišćenju usluga republičkih organa, ustanova i ostalih pravnih subjekata prilikom rješavanja svojih prava i interesa.

Član 61.

Član porodice lica iz člana 11. stav 1. ovog zakona, kao i član porodice vojnika na služanju vojnog roka i lica u rezervnom sastavu, poginulog, nestalog ili umrlog za vrijeme vršenja vojne službe u miru, odnosno umrlog od posljedica rane, povrede ili bolesti zadobijene u vezi sa vršenjem te službe u miru, ima pravo na:

- a) porodičnu invalidninu i
- b) zdravstvenu zaštitu.

Član 62.

(1) Član porodice umrlog vojnog invalida od prve do četvrte kategorije ima pravo na:

- a) porodičnu invalidninu i
- b) zdravstvenu zaštitu.

(2) Prava iz stava 1. ovog člana ima i član porodice vojnog invalida pete i šeste kategorije koji je umro od posljedica rane, povrede, ozljede ili bolesti po osnovu koje mu je utvrđen vojni invaliditet.

(3) Prava iz stava 1. ovog člana mogu se ostvariti nakon izvršene revizije rješenja o priznatom statusu i pravima vojnog invalida.

(4) Ako postupak revizije ili po žalbi nije okončan do dana smrti vojnog invalida, okončaće se bez obzira na tu činjenicu.

Član 63.

(1) Porodična invalidnina je novčana naknada koju ostvaruju članovi porodice po osnovu lica poginulog, umrlog ili nestalog pod okolnostima propisanim ovim zakonom, odnosno po osnovu smrti vojnog invalida.

(2) Članovi porodice iz čl. 60, 61. i 62. ovog zakona imaju pravo na porodičnu invalidninu u skladu sa članom 13. ovog zakona pod uslovima:

- a) udovica kad navršši 45 godina, a udovac 55 godina, kao i prije navršenih 45, odnosno 55 godina života ako su nesposobni za rad, a lice iz vanbračne zajednice - pod istim uslovima i ako poginuli nema bračnog druga ili je bračnom drugu oduzeto roditeljsko pravo,
- b) djeca i pastorčad - do navršenih 18 godina života, a ako su na školovanju - do kraj a redovnog školovanja, a najkasnije do navršenih 26 godina života, a ako su nesposobni za rad - za vrijeme dok ta nesposobnost traje, pod uslovom da je ta nesposobnost nastupila prije navršene 18. godine, odnosno 26. godine života,
- v) roditelji, odnosno usvojioци ako su prema poginulom borcu ispunjavali roditeljske dužnosti,
- g) očuh i maćeha - ako porodičnu invalidninu ne ostvaruju lica iz tačke v) ovog člana i ako su poginulog borca

izdržavali ili je poginuli borac njih izdržavao najmanje tri godine neposredno prije smrti,
d) brat i sestra - ako su maloljetni ili nesposobni za rad, a nesposobnost je nastupila prije navršene 15. godine života, ako ih je poginuli borac izdržavao najmanje tri godine neposredno prije smrti i ako nisu smješteni u odgovarajuću ustanovu na teret budžeta,

đ) djed i baba - ako ih je poginuli borac izdržavao najmanje tri godine neposredno prije smrti.

(3) Ako užu porodicu sačinjavaju bračni drug sa jednim ili više djece, bračni drug ima pravo na porodičnu invalidninu bez obzira na godine života iz stava 2. tačka a) ovog člana.

(4) Usvojioci potpunog usvojenja imaju preče pravo u odnosu na roditelje.

Član 64.

(1) Porodična invalidnina iz čl. 60. i 61. ovog zakona iznosi za:

a) jednog korisnika - 60% od osnovice,

b) dva korisnika - 80% od osnovice,

v) tri korisnika - 100% od osnovice,

g) četiri i više - 120% od osnovice.

(2) Porodična invalidnina iz člana 62. ovog zakona, bez obzira na broj korisnika, iznosi:

a) poslije smrti vojnog invalida prve i druge kategorije - 45% od osnovice,

b) poslije smrti vojnog invalida treće i četvrte kategorije - 35% od osnovice,

v) poslije smrti vojnog invalida pete i šeste kategorije - 30% od osnovice, koliko iznosi i porodična invalidnina poslije smrti vojnog invalida sedme kategorije, kao stečeno pravo.

(3) Pravo na porodičnu invalidninu ostvaruju i roditelji i članovi uže porodice, nezavisno jedni od drugih.

(4) Ako porodičnu invalidninu prima više korisnika, svakom od njih pripada jednak dio od ukupnog iznosa invalidnine.

Član 65.

(1) Članovi porodice koji ispunjavaju uslove za priznavanje prava na porodičnu invalidninu na osnovu više lica imaju pravo na porodičnu invalidninu u nesmanjenom iznosu za svako od tih lica.

(2) Djeca, korisnici porodične invalidnine, zadržavaju isti iznos porodične invalidnine koju su koristili sa roditeljem kome je pravo na porodičnu invalidninu prestalo zbog smrti.

Član 66.

(1) Pravo na uvećanu porodičnu invalidninu imaju:

a) roditelji, odnosno usvojioci poginulog borca koji nemaju više djece,

b) bračni drug poginulog borca, korisnik porodične invalidnine, koji nema djece ili su djeca nesposobna za rad i

v) djeca poginulog borca bez oba roditelja, korisnici porodične invalidnine.

(2) Uslovi za priznavanje prava na uvećanu porodičnu invalidninu treba da budu ispunjeni u momentu smrti borca po osnovu koga lica iz stava 1. ovog člana ostvaruju pravo na porodičnu invalidninu.

(3) Uvećana porodična invalidnina iznosi 35% od osnovice, s tim da se pravo na uvećanu porodičnu invalidninu može ostvariti samo po osnovu smrti jednog lica.

(4) Ako više lica iz stava 1. ovog člana ispunjava uslove za priznavanje prava na porodičnu invalidninu, uvećana porodična invalidnina u iznosu iz stava 3. ovog člana pripada svakom od njih.

Član 67.

Pravo na povećanu porodičnu invalidninu koristi se kao stečeno pravo i iznosi 50% od iznosa porodične invalidnine koju korisnik ostvaruje po ovom zakonu.

Član 68.

(1) Korisnik porodične invalidnine koji ne može biti osiguran ni po kom osnovu ima pravo na zdravstveno osiguranje u obimu predviđenom za radnika osiguranika.

(2) Pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u skladu sa propisima kojim se reguliše oblast zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

(3) Korisnik porodične invalidnine oslobođen je troškova ličnog učešća u troškovima zdravstvene zaštite po ovom zakonu, osim ako ne ispunjava uslove za to pravo po propisima kojim se reguliše oblast zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja.

Član 69.

(1) Porodica poginulog borca ima pravo na naknadu troškova izgradnje nadgrobnog spomenika poginulom borcu u visini osnovice pomnožene koeficijentom 3,20.

(2) Pravo iz stava 1. ovog člana nemaju porodice poginulog borca kome su spomenik podigle opštine, privredna društva, ustanove ili vojne jedinice ili su na ime pomoći za izgradnju dobili novčana sredstva u visini utvrđenoj u stavu 1. ovog člana ili većoj.

(3) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuje postupak za ostvarivanje prava na naknadu troškova izgradnje

nadgrobnog spomenika.

Član 70.

- (1) Porodica poginulog borca koji je odlikovan nekim od odlikovanja iz člana 33. stav 2. ovog zakona ima pravo na novčanu naknadu ako koristi porodičnu invalidninu.
- (2) Naknada iz stava 1. ovog člana isplaćuje se u visini i na način propisan u članu 33. stav 3. ovog zakona.
- (3) Ako su pravo na porodičnu invalidninu ostvarili i roditelji i članovi uže porodice poginulog borca, naknada iznosi po 35% od osnovice za orden i Partizansku spomenicu, a 25% od osnovice za medalju.
- (4) Ako pravo na naknadu iz st. 1. do 3. ovog člana ostvari više članova porodice, svakom od korisnika pripada jednak dio od ukupnog iznosa naknade.

Član 71.

- (1) Porodica poginulog borca koji je ekshumiran i identifikovan ima pravo na naknadu troškova sahrane.
- (2) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuje postupak za ostvarivanje prava na naknadu troškova sahrane ekshumiranog borca.

Član 72.

- (1) Član porodice poginulog borca ima pravo na banjsko i klimatsko liječenje u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite.
- (2) Ministarstvo može, uz saglasnost Vlade, organizovati banjsku rehabilitaciju članova porodice poginulog borca.

Član 73.

- (1) Organi republičke uprave i organi jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća i druga privredna društva koja su u cjelini vlasništvo Republike ili većinskom vlasništvu Republike, opštine ili grada, kao i drugi subjekti koji su osnovani zakonom ili ih je osnovala Vlada, obezbijediće prilikom prijema novih radnika da član porodice poginulog borca ima, pod istim uslovima, prednost u zapošljavanju u odnosu na ostala lica, uključujući ratne vojne invalide borce, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast rada i zapošljavanja.
- (2) Prednost iz stava 1. ovog zakona ne odnosi se na izabrana i postavljena lica.

Član 74.

- (1) Djeca poginulih boraca imaju pravo na podsticaj za zapošljavanje i samozapošljavanje po posebnom akcionom planu koji donosi Vlada za svaku godinu.
- (2) Sprovođenje akcionog plana iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa propisima iz oblasti zapošljavanja.

Član 75.

Članovi porodice poginulog borca imaju prednost u stambenom zbrinjavanju u odnosu na druga lica koja nemaju taj status, u skladu sa uredbom Vlade.

Član 76.

Poreske i carinske olakšice članovi porodice poginulog borca ostvaruju u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast poreza i carina.

Član 77.

Djeca poginulog borca, korisnici porodične invalidnine, prilikom upisa u srednje škole ili fakultete, kao i prilikom dodjeljivanja stipendije za školovanje, odnosno prilikom smještaja u đачke ili studentske domove imaju, pod jednakim uslovima, prioritet u odnosu na lica koja nemaju status člana porodice poginulog borca, u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast obrazovanja.

Član 78.

Republički organi, javne ustanove i drugi subjekti koji rješavaju po zahtjevima građana, odnosno pružaju usluge građanima dužni su obezbijediti da roditelji, odnosno usvojioci poginulog borca imaju prednost.

VI - KORIŠĆENJE I PRESTANAK PRAVA

Član 79.

- (1) Prava na mjesečna primanja pripadaju od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva.
- (2) Pravo na godišnja primanja propisana ovim zakonom priznaju se počevši od godine u kojoj je podnesen zahtjev.
- (3) Danom ispunjenja uslova za ostvarivanje prava po osnovu rane, povrede, ozljede ili smrti zadobijene pod okolnostima iz čl. 2, 5, 7, 10, 11. i 12. ovog zakona smatra se dan zadobijanja rane, povrede ili ozljede, odnosno dan smrti.
- (4) Danom ispunjenja uslova za ostvarivanje prava po osnovu bolesti zadobijene pod okolnostima iz čl. 2, 5. i 7. ovog

zakona smatra se dan otpuštanja iz oružanih snaga.

Član 80.

- (1) Stranka može primiti novčana primanja lično ili posredstvom punomoćnika, odnosno zakonskog zastupnika.
- (2) Ako stranka koristi primanja posredstvom punomoćnika ili zakonskog zastupnika, svakih šest mjeseci mora se obnoviti punomoć, odnosno dostaviti dokaz o životu stranke.

Član 81.

- (1) Prava stečena po ovom zakonu ne mogu se prenijeti na drugo lice.
- (2) Korisnik prava po ovom zakonu dužan je da nadležnom organu prijavi svaku promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje i prestanak tih prava, u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.
- (3) Ako korisnik ne prijavi promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje prava, isplata primanja će se obustaviti sve dok korisnik ne prijavi promjenu, bez prava na neisplaćena primanja.
- (4) Smatra se da korisnik nije prijavio promjenu i kada je odsutan iz mjesta prebivališta, odnosno boravišta ili se nalazi u inostranstvu duže od 60 dana, a nema punomoćnika, odnosno zakonskog zastupnika, kao i kada nije obnovljena punomoć, odnosno dostavljen dokaz o životu u smislu člana 80. ovog zakona.

Član 82.

- (1) Mjesečna primanja po ovom zakonu isplaćuju se po isteku mjeseca za koji se vrši isplata.
- (2) Prava stečena po ovom zakonu prestaju na zahtjev stranke, smrću stranke i nastupanjem raskidnih uslova predviđenih ovim zakonom.

Član 83.

- (1) Potraživanja povremenih novčanih primanja i naknada po ovom zakonu zastarijevaju za tri godine od dana dospelosti svakog pojedinog primanja, odnosno naknade.
- (2) Pravo iz koga proističu povremena primanja i naknade po ovom zakonu zastarijeva za pet godina od dana dospelosti najstarijeg pojedinog potraživanja poslije koga nije vršena isplata.

Član 84.

- (1) Prava po ovom zakonu prestaju bračnom drugu stupanjem u brak.
- (2) Prava po ovom zakonu prestaju bračnom drugu kome je oduzeto roditeljsko pravo prema djeci sa kojima koristi porodičnu invalidninu, izuzev kad mu je roditeljsko pravo oduzeto zbog bolesti, a ako mu roditeljsko pravo bude vraćeno, bračni drug će nastaviti korišćenje prava pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Član 85.

- (1) Pravo na porodičnu invalidninu po osnovu nesposobnosti za rad može se priznati samo ako je ta nesposobnost postojala u momentu ispunjenja uslova u smislu člana 79. st. 3. i 4. ovog zakona.
- (2) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na djecu.
- (3) Korisniku porodične invalidnine koji je pravo na porodičnu invalidninu stekao po osnovu nesposobnosti za rad prestaje pravo na porodičnu invalidninu i ostala prava po ovom zakonu danom zasnivanja radnog odnosa, danom osnivanja privrednog društva ili samostalne radnje, odnosno bavljenjem samostalnom djelatnosti, odnosno sticanjem radne sposobnosti.

Član 86.

Prava po ovom zakonu prestaju borcu, vojnom invalidu, članu porodice poginulog borca i članu porodice umrlog vojnog invalida ako je osuđen pravosnažnom sudskom presudom zbog djela predviđenih u članu 14. stav 1. ovog zakona.

VII - POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Član 87.

- (1) O statusu i pravima po ovom zakonu u prvom stepenu rješavaju opštinski, odnosno gradski organi uprave nadležni za poslove boračko-invalidske zaštite, ukoliko zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Po žalbi na rješenje organa iz stava 1. ovog člana rješava Ministarstvo.
- (3) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.
- (4) Ako žalbu uvaži, Ministarstvo će ukinuti prvostepeno rješenje i samo drugačije riješiti stvar ili vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak.
- (5) Izuzetno od odredbe stava 4. ovog člana, kada istovremeno rješava po žalbi i vrši reviziju rješenja donesenog u smislu člana 99. stav 4. ovog zakona, rješenja kojim je stranci povećan procenat invaliditeta, odnosno utvrđen veći obim prava u smislu člana 102. ovog zakona i rješenja donesenog u smislu člana 103. ovog zakona, Ministarstvo će poništiti prvostepeno rješenje i samo drugačije riješiti stvar ili vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni

postupak.

Član 88.

- (1) Činjenica angažovanja borca utvrđuje se samo na osnovu uvjerenja Ministarstva odbrane, odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova za pripadnike tog ministarstva, a odsustvo iz jedinice po osnovu bolovanja samo na osnovu nalaza i mišljenja nadležnih vojnojekarskih komisija.
- (2) Činjenica da je rana, povreda ili ozljeda zadobijena pod okolnostima iz čl. 2, 5, 7. i 11. ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kada je rana, povreda ili ozljeda zadobijena, odnosno revidiranim uvjerenjem u smislu člana 127. ovog zakona.
- (3) Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stava 2. ovog člana za utvrđivanje činjenice da je rana, povreda ili ozljeda zadobijena pod okolnostima iz člana 2. ovog zakona smatra se i medicinska dokumentacija o njihovom liječenju, najkasnije godinu dana od prestanka tih okolnosti.
- (4) Činjenica da je bolest nastupila pod okolnostima iz čl. 2, 5. i 7. ovog zakona utvrđuje se samo na osnovu medicinske dokumentacije koja potiče iz vremena službe u oružanim snagama i perioda od 30 dana po otpuštanju iz oružanih snaga.
- (5) Izuzetno od odredbe stava 4. ovog člana, ako je borac bio u zarobljeništvu, medicinska dokumentacija o bolesti ne može biti starija od godinu dana od dana otpuštanja iz oružanih snaga, odnosno od dana prestanka okolnosti zarobljeništa.

Član 89.

Činjenica da je lice od koga članovi porodice izvode pravo po odredbama ovog zakona poginulo, umrlo ili nestalo pod okolnostima iz čl. 2, 5, 7. i 11. ovog zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima iz vremena kad je lice poginulo, umrlo ili nestalo, odnosno revidiranim uvjerenjem u smislu člana 127. ovog zakona.

Član 90.

- (1) Okolnosti iz člana 2. st. 1. do 3. čl. 5. i 7. ovog zakona, pod kojima je lice zadobilo ranu, povredu ili ozljedu, odnosno pod kojima je lice poginulo, umrlo ili nestalo dokazuju se uvjerenjem koje je izdala nadležna vojna jedinica/ustanova u vrijeme kad su se te okolnosti desile ili uvjerenjem Ministarstva iz člana 91. ovog zakona.
- (2) Okolnosti pod kojima je lice iz člana 11. ovog zakona zadobilo ranu, povredu, ili ozljedu, odnosno pod kojima je lice poginulo, umrlo ili nestalo dokazuju se:
  - a) za pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova - uvjerenjem vojne jedinice/ustanove ili uvjerenjem Ministarstva unutrašnjih poslova izdatim u vrijeme kad su se te okolnosti desile ili uvjerenjem Ministarstva iz člana 91. ovog zakona,
  - b) za pripadnike civilne zaštite, službe osmatranja i obavještavanja, radnike jedinice veze Ministarstva odbrane i za pripadnike radne obaveze i jedinica radne obaveze - uvjerenjem vojne jedinice/ustanove ili Ministarstva odbrane izdatim u vrijeme kad su se te okolnosti desile ili uvjerenjem Ministarstva iz člana 91. ovog zakona.

Član 91.

- (1) Od dana preuzimanja odgovarajućih evidencija, uvjerenje o dužini angažovanja borca izdaje nadležni opštinski/gradski organ uprave, na osnovu tih evidencija usaglašenih sa Ministarstvom.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, uvjerenje o dužini vojnog angažovanja lica koje nema državljanstvo Republike Srpske izdaje Ministarstvo.
- (3) Ministarstvo po službenoj dužnosti vrši kontrolu usaglašenosti evidencija iz stava 1. ovog člana.
- (4) Uvjerenje o činjenicama iz člana 88. stav 2, čl. 89. i 90. ovog zakona od dana preuzimanja odgovarajućih evidencija izdaje Ministarstvo.
- (5) Ministarstvo je nadležno za izdavanje uvjerenja o činjenicama iz člana 88. stav 2. i člana 89. ovog zakona, a za pripadnike oružanih snaga Republike Srpske Krajine, samo nakon sprovedenog postupka u smislu čl. 127. i 128. ovog zakona.

Član 92.

- (1) Vojni invaliditet, pravo na dodatak za njegu i pomoć, pravo na ortopedski dodatak, kao i činjenicu da je bolest, odnosno smrt u uzročnoj vezi sa vršenjem vojne službe utvrđuju se na osnovu nalaza, mišljenja i ocjene nadležnih ljekarskih komisija.
- (2) Nadležne ljekarske komisije mogu dati i ocjenu sposobnosti za rad, ako je ta sposobnost uslov za ostvarivanje prava po ovom zakonu.

Član 93.

Ljekarsku komisiju koja daje nalaz i mišljenje organu koji u prvom stepenu rješava o pravima po ovom zakonu (prvostepena ljekarska komisija) čine tri člana i tri zamjenika koji moraju biti ljekari različitih specijalnosti.

Član 94.

Ljekarsku komisiju koja daje nalaz i mišljenje organu koji u drugom stepenu rješava o pravima po ovom zakonu (drugostepena ljekarska komisija) čini pet članova i pet zamjenika koji moraju biti ljekari različitih specijalnosti.

Član 95.

- (1) Broj ljekarskih komisija, njihov sastav, sjedište i područje rada utvrđuje ministar.
- (2) Članovi ljekarske komisije imaju pravo na naknadu za rad, čiju visinu utvrđuje ministar.
- (3) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuje način rada ljekarskih komisija.

Član 96.

- (1) Vršenje poslova svih ili pojedinih ljekarskih komisija iz čl. 93. i 94. ovog zakona može se povjeriti specijalizovanoj zdravstvenoj ustanovi koja u potpunosti ispunjava uslove za vršenje tih poslova.
- (2) Povjeravanje poslova u smislu stava 1. ovog člana vrši se ugovorom, na osnovu pismene, elaborirane ponude zdravstvene ustanove i saglasnosti ministra zdravlja i socijalne zaštite.

Član 97.

- (1) Ako lice neopravdano ne pristupi na pregled ili na drugi način onemogući da ljekarska komisija iz čl. 93. i 94. ili medicinska ustanova iz člana 96. ovog zakona da nalaz, mišljenje i ocjenu, smatraće se da je odustalo od zahtjeva, pa će se postupak obustaviti, odnosno obustaviće se isplata mjesečnih primanja.
- (2) Lice kome je obustavljena isplata primanja u smislu stava 1. ovog člana nema pravo na neisplaćena primanja, a isplata će se nastaviti od dana kada ono pristupi na pregled, odnosno kada omogući davanje nalaza, mišljenja i ocjene.

Član 98.

- (1) Prvostepena rješenja kojim se priznaje status i pravo na mjesečno primanje, izuzev prava na borački dodatak, podliježu reviziji.
- (2) Ministarstvo može vršiti reviziju i rješenja koja ne podliježu obaveznoj reviziji u smislu stava 1. ovog člana.
- (3) Revizija ne odlaže izvršenje rješenja, osim rješenja donesenog u smislu člana 99. stav 4. ovog zakona, rješenja kojim je stranci povećan procenat invaliditeta, odnosno utvrđen veći obim prava u smislu člana 102. ovog zakona i rješenja donesenog u smislu člana 103. ovog zakona.
- (4) Reviziju vrši Ministarstvo.
- (5) Ako je protiv rješenja donesenog u prvom stepenu izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.
- (6) Ako protiv rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana nije izjavljena žalba, prvostepeni organ će na zahtjev Ministarstva rješenje dostaviti na reviziju, zajedno sa spisima predmeta.

Član 99.

- (1) U vršenju revizije Ministarstvo može dati saglasnost na rješenje, može ga izmijeniti, ukinuti i samo riješiti stvar ili vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak.
- (2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, Ministarstvo može poništiti prvostepeno rješenje i samo riješiti stvar ili vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak u slučajevima iz člana 98. stav 3. ovog zakona, kao i u slučaju kada vrši reviziju rješenja kojim se stranci priznaje samo status u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Ministarstvo će u postupku revizije izmijeniti, poništiti ili ukinuti prvostepeno rješenje i, po pravilu, samo riješiti stvar u korist ili na štetu stranke ako utvrdi da su u prvostepenom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rješenje stvari ili utvrdi da su pogrešno cijenjeni dokazi ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak u pogledu činjeničnog stanja ili da je pogrešno primijenjen propis na osnovu koga je riješena stvar.
- (4) Prvostepeni organ čije je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i vraćeno na ponovni postupak donosi novo rješenje. Novo rješenje podliježe reviziji u kojoj se ispituje samo da li je u skladu sa razlozima zbog kojih je ranije prvostepeno rješenje poništeno ili ukinuto.
- (5) U postupku revizije, Ministarstvo je dužno da pribavi mišljenje drugostepene ljekarske komisije kad je u pitanju utvrđivanje uzročno-posljedične veze između bolesti i smrti, utvrđivanje invaliditeta po osnovu bolesti i utvrđivanje stepena oštećenja organizma na osnovu koga se stiče pravo na dodatak za njegu i pomoć, a u ostalim slučajevima ako ocijeni potrebnim.

Član 100.

Protiv rješenja donesenog u postupku revizije ili u postupku po žalbi kojim je rješenje prvostepenog organa poništeno ili ukinuto i vraćeno na ponovni postupak ne može se voditi upravni spor.

Član 101.

- (1) Prvostepeni organ po službenoj dužnosti pokreće postupak za donošenje novog rješenja o pravima vojnog invalida kome je procenat vojnog invaliditeta utvrđen privremeno, odnosno o pravima korisnika porodične invalidnine kojima je pravo na porodičnu invalidninu utvrđeno privremeno.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana ima pravno dejstvo od prvog dana narednog mjeseca po isteku važnosti rješenja kojim su procenat vojnog invaliditeta, odnosno prava na porodičnu invalidninu utvrđeni privremeno.

Član 102.

(1) Ako kod vojnog invalida dođe do pogoršanja stanja u vezi sa utvrđenim stepenom vojnog invaliditeta, on može podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta, ali ne prije isteka tri godine od dana konačne ocjene ljekarske komisije kojom mu je utvrđen ili potvrđen postojeći procenat invaliditeta.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, zahtjev za utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta može se podnijeti i prije isteka roka od tri godine ako kod vojnog invalida nastane neko od sljedećih tjelesnih oštećenja u vezi sa vojnim invaliditetom: hirurško odstranjenje organa, hirurški zahvat sa težim posljedicama na vitalnim organima, dekompenzacija srca, jetre, pluća, bubrega, pankreasa, paraliza nerava, aktivna tuberkuloza, kao i gubitak ili teško oštećenje parnog organa.

(3) Zahtjev za utvrđivanje novog procenta u smislu stava 1. ovog člana ne može se podnijeti ukoliko je vojni invaliditet utvrđen na osnovu bolesti iz člana 40. stav 3. ovog zakona.

Član 103.

(1) Postupak za rješavanje o statusu i pravima po ovom zakonu, okončan rješenjem protiv koga nema redovnog pravnog sredstva u upravnom postupku, može se obnoviti i po isteku rokova za obnovu postupka predviđenih propisom kojim se reguliše upravni postupak.

(2) Ako je prijedlog za obnovu postupka podnesen u roku od pet godina od dana dostavljanja rješenja stranci, u postupku obnove primjenjuju se propisi koji su važili u vrijeme donošenja rješenja, a ako je prijedlog podnesen po isteku tog roka, u postupku obnove primjenjuju se propisi koji važe u vrijeme podnošenja prijedloga za obnovu postupka.

(3) Prava utvrđena rješenjem donesenim u obnovljenom postupku pripadaju od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja prijedloga za obnovu postupka.

Član 104.

(1) Konačno rješenje o statusu i pravima po ovom zakonu može se ukinuti po pravu nadzora i po isteku roka predviđenog propisom kojim se reguliše upravni postupak, ako je njime očigledno povrijeđen zakon u korist pojedinca, a na štetu Republike Srpske.

(2) Konačno rješenje u upravnom postupku kojim je pojedincu utvrđen status, odnosno novčano primanje na koje nije imao pravo ili mu je utvrđeno novčano primanje u većem iznosu od iznosa koji mu pripada može se po službenoj dužnosti u svako doba oglasiti ništavim, djelimično ili u cijelosti.

Član 105.

Mjesečna primanja po ovom zakonu mogu biti predmet izvršenja u skladu sa zakonom.

Član 106.

Dospjeli, a neisplaćeni iznosi novčanih primanja po ovom zakonu mogu se nasljeđivati.

Član 107.

U postupku za ostvarivanje prava po ovom zakonu primjenjuju se odredbe zakona kojim se reguliše upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 108.

(1) Rješenje kojim je priznato pravo na mjesečna i druga primanja po ovom zakonu izvršava se po službenoj dužnosti.

(2) Prvostepeni organ izvršava rješenje iz stava 1. ovog člana i vodi evidenciju o korisnicima i izvršenim isplatama.

(3) Ukoliko nastupi razlog zbog kojeg prestaje pravo utvrđeno rješenjem iz stava 1. ovog člana, isplata se vrši zaključno sa mjesecom (za mjesečna primanja), odnosno godinom (za godišnja primanja) kada je nastao razlog za prestanak prava.

(4) Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana, borac koji stekne pravo na mjesečni borački dodatak nema pravo na isplatu godišnjeg boračkog dodatka za godinu u kojoj je stekao to pravo.

(5) Za korisnike prava sa prebivalištem u inostranstvu rješenje iz stava 1. ovog člana izvršava organ kod koga se korisnik vodi u evidenciji po odobrenju Ministarstva.

Član 109.

(1) Troškove organa u postupku za ostvarivanje statusa i prava po ovom zakonu snosi organ koji vodi postupak.

(2) Ministar određuje organe mjesno nadležne za rješavanje o pravima po ovom zakonu po zahtjevima stranaca, odnosno lica koja nemaju prebivalište u Republici Srpskoj.

Član 110.

U postupku ostvarivanja prava po ovom zakonu ne plaća se taksa u skladu sa posebnim propisima.

Član 111.

- (1) Ministarstvo vodi jedinstvenu matičnu evidenciju korisnika prava po ovom zakonu.
- (2) Ministar pravilnikom utvrđuje sadržaj i način vođenja evidencije korisnika, kao i obrazac evidencije.
- (3) Jedinstvena matična evidencija korisnika prava po ovom zakonu prema sadržaju i načinu vođenja mora biti usklađena sa jedinstvenom bazom podataka, uspostavljenom na osnovu zakona kojim se propisuje jedinstveno uređivanje prava na gotovinsku naknadu.

VIII - NAKNADA ŠTETE

Član 112.

- (1) Lice kome je isplaćeno novčano primanje po ovom zakonu na koje nije imalo pravo dužno je da vrati primljeni iznos:
  - a) ako je na osnovu netačnih podataka za koje je znalo ili moralo znati da su netačni ili je na drugi protivpravni način ostvarilo novčano primanje koje mu ne pripada ili je očiglednom greškom nadležnog organa ostvarilo novčano primanje u većem iznosu nego što mu pripada,
  - b) ako je ostvarilo novčano primanje zbog toga što nije prijavilo nastale promjene koje utiču na obim, gubitak ili prestanak prava, a znalo je ili je moralo znati za te promjene i
  - v) ako je primilo novčani iznos veći od iznosa koji mu je određen rješenjem.
- (2) Potraživanje prema licu iz stava 1. ovog člana zastarijeva istekom roka određenog zakonom kojim se uređuje zastarjelost potraživanja za odnosnu vrstu potraživanja, u smislu zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.
- (3) Rok iz stava 1. ovog člana počinje od dana konačnosti rješenja kojim je utvrđeno da stranci ne pripada isplaćeno novčano primanje ili da joj pripada u manjem obimu (stav 1. t. a) i b), odnosno od dana kada je izvršena posljednja nepravilna isplata (stav 1. tačka v).
- (4) Lice iz stava 1. ovog člana dužno je da vrati novčano primanje najviše u iznosu primljenom za posljednje tri godine, računajući od posljednje isplate na koju nije imalo pravo.

Član 113.

- (1) Organi nadležni za rješavanje o pravima po ovom zakonu po službenoj dužnosti nadziru i kontrolišu pojave iz člana 112. ovog zakona.
- (2) Rješenje kojim se stranka obavezuje da vrati neosnovano primljena sredstva donosi prvostepeni organ mjesno nadležan da rješava o glavnoj stvari.
- (3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana stranka ima pravo žalbe.

Član 114.

- (1) Ako je lice iz člana 112. ovog zakona i dalje korisnik novčanog primanja po ovom zakonu, administrativno izvršenje konačnog rješenja o naknadi štete vrši se u visini od jedne polovine do punog iznosa novčanog primanja i bez njegove saglasnosti.
- (2) Ako lice iz člana 112. ovog zakona nije korisnik prava po ovom zakonu, izvršenje se sprovodi u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku.

Član 115.

Prvostepeni organ je dužan da u roku koji je odredilo Ministarstvo dostavi spise predmeta zbog preduzimanja radnji u sudskom postupku.

IX - OBEZBJEĐENJE NOVČANIH SREDSTAVA ZA OSTVARIVANJE I KORIŠĆENJE PRAVA

Član 116.

- (1) Sredstva potrebna za ostvarivanje i korišćenje prava propisanih ovim zakonom obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.
- (2) Isplata primanja predviđenih ovim zakonom izvršavaće se na osnovu planiranih sredstava u budžetu Republike Srpske za fiskalnu godinu.

Član 117.

- (1) Sredstva za zdravstveno osiguranje i sredstva za naknadu troškova ličnog učešća u ostvarivanju zdravstvene zaštite po ovom zakonu obezbjeđuju se iz budžeta Republike Srpske.
- (2) Osnovica i stopa za obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje korisnika po ovom zakonu utvrđuje se u skladu sa Zakonom o doprinosima.

Član 118.

- (1) Troškovi koji proizlaze iz izvršavanja obaveza Republike za ostvarivanje prava po ovom zakonu obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.
- (2) Troškovi u smislu stava 1. ovog člana su:
  - a) sredstva na ime naknada bankama, odnosno organizaciji poštanskog saobraćaja za usluge za izvršene isplate novčanih primanja,
  - b) troškovi medicinskih ispitivanja izvršenih po uputama nadležnih ljekarskih komisija i
  - v) novčane naknade za rad tih komisija.

X - NADZOR NAD SPROVOĐENJEM ZAKONA

Član 119.

- (1) Ministarstvo vrši nadzor nad radom prvostepenih organa u sprovođenju ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.
- (2) Nadzor iz prethodnog stava vrše ovlašćeni radnici Ministarstva koji imaju ovlašćenja da:
  - a) ocjenjuju zakonitost upravnih radnji prvostepenih organa, preduzetih za sprovođenje ovog zakona,
  - b) narede preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji radi otklanjanja utvrđenih nedostataka ili nepravilnosti u radu nadležnih organa uprave u sprovođenju ovog zakona u roku koji odrede,
  - v) upozore na neizvršavanje poslova u upravnoj stvari iz djelokruga ovog zakona i odrede rok za izvršavanje tih poslova,
  - g) zabrane obavljanje upravnih radnji koje su preduzete suprotno odredbama ovog zakona,
  - d) podnesu prijavu nadležnom organu za učinjeno krivično djelo i podnesu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ako utvrde da je u upravnom postupku ili rješavanju upravne stvari povrijeđen ovaj zakon radnjama ili nečinjenjem koje ima obilježje krivičnog djela, odnosno prekršaja,
  - đ) nalože da se predmet pošalje Ministarstvu u cilju kontrole zakonitosti rješenja i
  - e) donesu rješenje o naknadi štete nastale namjerom ili krajnjom nepažnjom odgovornog lica u prvostepenom organu, čime je omogućeno da stranka ostvari novčano primanje na koje nije imala pravo.

Član 120.

- (1) Mjere i radnje iz člana 119. ovog zakona preduzimaju se rješenjem.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana može se podnijeti prigovor ministru.

Član 121.

- (1) Organ nad kojim se vrši nadzor dužan je da omogući ovlašćenom licu nesmetan pristup i da stavi na uvid upravne predmete i spise, odnosno da podatke potrebne za vršenje nadzora.
- (2) O izvršenom nadzoru sastavlja se zapisnik u toku vršenja nadzora.
- (3) Zapisnik se uručuje, odnosno dostavlja organu uprave nad kojim je izvršen nadzor, najkasnije u roku od tri dana od dana izvršenog nadzora.
- (4) Organ nad kojim je izvršen nadzor dužan je u roku od tri dana od dana isteka roka za izvršenje naloženih mjera pismeno obavijestiti Ministarstvo da li su mjere izvršene.

Član 122.

- (1) Nadzor nad sprovođenjem odredaba čl. 36, 54, 57, 58, 59, 73, 77. i 78. ovog zakona vrše nadležne inspekcije u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje inspekciskog nadzora i posebnim propisima za svaku pojedinu oblast.
- (2) Ako u vršenju nadzora nad sprovođenjem odredaba čl. 36, 54. i 73. inspektor utvrdi da nije poštovana prednost u zapošljavanju, poništiće odluku o prijemu u radni odnos.

Član 123.

- (1) Prvostepeni organi dužni su da na zahtjev Ministarstva podnesu izvještaj o sprovođenju ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.
- (2) Ministarstvo daje prvostepenim organima nadležnim za boračko-invalidsku zaštitu obavezne instrukcije za izvršavanje poslova za koje su ovlašćeni ovim zakonom.

XI - KAZNE NE ODREDBE

Član 124.

- (1) Prvostepeni organ kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM:
  - a) ako u roku ne dostavi Ministarstvu rješenje na reviziju (član 98. stav 6),
  - b) ako izvrši rješenje prije revizije (član 98. stav 3),
  - v) ako blagovremeno ne pokrene postupak po službenoj dužnosti za donošenje novog rješenja o pravu vojnog

- invalida, odnosno člana porodice poginulog borca kome je pravo priznato privremeno (član 101),
- g) ako ne donese u roku rješenje o prevođenju (član 126),
- d) ako ne postupi po konačnom rješenju Ministarstva, odnosno ako ne izvrši to rješenje u roku od 30 dana od dana prijema rješenja,
- đ) ako ne dostavi spise predmeta radi odgovora na tužbu ili preduzimanja druge radnje u sudskom postupku, u roku koji odredi Ministarstvo (član 115),
- e) ako u ostavljenom roku ne postupi po aktu Ministarstva kojim je naloženo izvršavanje određene radnje,
- ž) ako u ostavljenom roku ne postupi po nalogu Ministarstva u postupku usaglašavanja evidencija (član 91),
- z) ako u roku od 15 dana od dana prijema akta ne usaglasi evidenciju sa rješenjem, odnosno uvjerenjem Ministarstva (čl. 127. i 128) i
- i) ako u propisanom roku ne obnovi postupak o statusu i pravima stranke (član 127. stav 6).
- (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u prvostepenom organu novčanom kaznom od 500 KM do 1.000 KM.
- (3) Pravno lice, republički organ, organ jedinice lokalne samouprave i javna ustanova kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM:
- a) ako ne poštuje prednost u zapošljavanju boraca, ratnih vojnih invalida i članova porodica poginulih boraca (čl. 36, 54. i 73),
- b) ako u skladu sa standardnim pravilima ne obezbijedi odgovarajuća arhitektonska rješenja prilagođena za ulazak vojnih invalida koja koriste ortopedska i druga pomagala (član 57. stav 1),
- v) ako vojnim invalidima koja koriste ortopedska i druga pomagala ne obezbijedi posebno obilježen prostor za parkiranje vozila (član 57. stav 2),
- g) ako ne poštuju prednost prilikom pružanja usluga iz svoje nadležnosti ratnim vojnim invalidima i roditeljima, odnosno usvojiocima poginulog borca (čl. 58. i 78) i
- d) ako ne poštuju prednost djece ratnih vojnih invalida od I do VI kategorije i djece poginulih boraca prilikom upisa u srednje škole ili fakultete, kao i prilikom dodjeljivanja stipendija za školovanje, odnosno prilikom smještaja u đачke ili studentske domove (čl. 59. i 77).
- (4) Za prekršaj iz stava 3. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, republičkom organu, organu jedinice lokalne samouprave i javnoj ustanovi novčanom kaznom od 500 KM do 1.000 KM.

XII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 125.

Lice kome je status i pravo na mjesečno primanje priznato po osnovu rane, povrede, ozljede, nastale ili pogoršane bolesti, kao i smrti, po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona, a osnov za priznavanje tog statusa i prava nije predviđen ovim zakonom, zadržava status i koristi prava u obimu i pod uslovima predviđenim zakonom, osim u slučaju ukidanja rješenja u postupku prevođenja i ukidanja rješenja u postupku revizije prevedenih rješenja.

Član 126.

- (1) Prvostepeni organi izvršiče po službenoj dužnosti do 31. decembra 2012. godine prevođenje rješenja koja nisu prevedena, a podlijegala su obaveznom prevođenju po zakonu koji je bio na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, prvostepeni organi izvršiče do 30. juna 2012. godine prevođenje rješenja kojim se priznaje pravo na dopunsko materijalno obezbjeđenje iz člana 50. stav 3. ovog zakona, rješenja kojim se priznaje pravo na dodatak za njegu i pomoć iz člana 46. stav 2. ovog zakona, rješenja kojim se priznaje pravo na porodičnu invalidninu za tri korisnika iz člana 64. stav 1. tačka v) ovog zakona i rješenje kojim se priznaje pravo na porodičnu invalidninu iz člana 65. stav 2. ovog zakona, bez obzira na to da li je prevođenje izvršeno po zakonu koji je bio na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Ministarstvo može naložiti i odrediti rok za prevođenje rješenja o: utvrđenom statusu i kategoriji borca, pravu na naknadu odlikovanom borcu i porodici odlikovanog poginulog borca i pravu na borački dodatak, bez obzira na to da li je prevođenje izvršeno po zakonu koji je bio na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) U postupku prevođenja rješenja o utvrđenom statusu i kategoriji borca obavezno se traži mišljenje Boračke organizacije u smislu člana 27. stav 3. ovog zakona.
- (5) U postupku prevođenja rješenja nadležni organ će ukinuti ili izmijeniti prvostepeno rješenje ako je status i/ili pravo priznato suprotno Zakonu.
- (6) Rješenje o prevođenju podliježe reviziji.

Član 127.

- (1) Ministarstvo po službenoj dužnosti ili na zahtjev prvostepenog organa vrši reviziju spornih i sumnjivih uvjerenja o dužini vojnog angažovanja, uvjerenja o okolnostima pogibije, smrti i nestanka, odnosno zarobljavanja, ranjavanja, ozljeđivanja i povređivanja pripadnika oružanih snaga bivše SFRJ, odnosno Republike Srpske, bez obzira na to da li je revizija uvjerenja vršena po

propisima koji su bili na snazi do 30. marta 2007. godine.

(2) Boračka organizacija, Republička organizacija porodica zarobljenih i poginulih boraca i nestalih civila Republike Srpske i Savez organizacija i udruženja ratnih vojnih invalida Republike Srpske mogu dati inicijativu za reviziju uvjerenja.

(3) Ministarstvo može, radi upotpunjavanja činjeničnog stanja, zatražiti mišljenje organizacije iz stava 2. ovog člana i u slučaju kada ona nije dala inicijativu za reviziju uvjerenja.

(4) U postupku revizije uvjerenja kao dokazi mogu se koristiti i izjave stranke i svjedoka, a stranci se mora posebno pružiti mogućnost da se izjasni o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u postupku.

(5) Revidirano uvjerenje predstavlja dokazni osnov za rješavanje u upravnim stvarima, i u redovnom postupku, i po vanrednim pravnim sredstvima.

(6) Nadležni organ je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema revidiranog uvjerenja iz stava 3. ovog člana ponovi postupak o statusu i pravima stranke.

(7) Stranka može osporavati revidirano uvjerenje, odnosno rješenje kojim je izvršena revizija uvjerenja samo u postupku u kome se to uvjerenje, odnosno rješenje upotrijebi kao dokazno sredstvo.

(8) Odredbe st. 1. do 7. ovog člana shodno se primjenjuju i na uvjerenja o okolnostima pogibije, smrti i nestanka, odnosno zarobljavanja, ranjavanja, povređivanja i ozljeđivanja pripadnika oružanih snaga bivše Republike Srpske Krajine, kao i lica iz člana 11. ovog zakona.

Član 128.

(1) Ministarstvo rješava o zahtjevu stranke za priznavanje vojnog angažovanja u ratu u periodu od 17. avgusta 1990. do 19. juna 1996. godine, kao i o zahtjevu za utvrđivanje činjenice pogibije, smrti i nestanka, odnosno zarobljavanja, ranjavanja, ozljeđivanja i povređivanja pripadnika oružanih snaga bivše SFRJ, odnosno Republike Srpske u tom periodu.

(2) Ministarstvo rješava i o zahtjevu stranke za utvrđivanje činjenice pogibije, smrti i nestanka, odnosno zarobljavanja, ranjavanja, ozljeđivanja i povređivanja pripadnika oružanih snaga bivše Republike Srpske Krajine, kao i lica iz člana 11. ovog zakona.

(3) Zahtjev sa dokazima podnosi se putem prvostepenog organa koji vrši prethodno usaglašavanje sa evidencijom Ministarstva.

(4) Izjave stranke i svjedoka ne smatraju se dovoljnim dokaznim sredstvima u postupku iz st. 1. i 2. ovog člana.

(5) Protiv rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se uređuje sadržaj i način vođenja vojnih evidencija.

Član 129.

(1) Lice koje je steklo pravo na mjesečno primanje po propisima bivše SFRJ, odnosno Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i koristilo ga u Federaciji Bosne i Hercegovine ili u nekoj od država u okruženju može nastaviti da koristi pravo pod opštim uslovima iz čl. 14. i 15. ovog zakona i dodatnim uslovima:

a) da nije došlo do zastare samog prava i

b) da ima prebivalište u Republici Srpskoj.

(2) Pod uslovima iz stava 1. ovog člana može nastaviti da koristi pravo i lice koje je steklo pravo na mjesečno primanje po propisima Republike Srpske, pa ga je prestalo koristiti zbog ostvarivanja prava u Federaciji Bosne i Hercegovine ili u nekoj od država u okruženju ili zbog odlaska u inostranstvo.

(3) Lice iz st. 1. i 2. ovog člana može koristiti samo pravo predviđeno ovim zakonom.

Član 130.

(1) Zahtjev za priznavanje statusa i prava povodom okolnosti vršenja vojne službe prije 17. avgusta 1990. godine, kao i poslije 31. decembra 2005. godine, odbaciće se kao nedopušten.

(2) Zahtjev za priznavanje prava na ličnu i porodičnu invalidninu po osnovu bolesti iz člana 40. stav 3. ovog zakona odbaciće se kao nedopušten, po prethodno pribavljenom mišljenju ljekarske komisije iz člana 93. ovog zakona.

Član 131.

(1) Vlada će u roku od 30 dana od dana stupanja ovog zakona donijeti uredbu o boračkom dodatku (član 31. stav 4).

(2) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike:

a) o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta (član 40. stav 4),

b) o oštećenjima organizma po osnovu kojih vojni invalid ima pravo na dodatak za njegu i pomoć (član 47),

v) o oštećenjima organizma po osnovu kojih vojni invalid ima pravo na ortopedski dodatak (član 49. stav 3),

g) o naknadi troškova izgradnje nadgrobnog spomenika poginulom borcu (član 69. stav 3),

d) o naknadi troškova sahrane ekshumiranog borca (član 71. stav 2),

đ) o radu ljekarskih komisija (član 95. stav 3),

e) o jedinstvenoj matičnoj evidenciji korisnika prava (član 111. stav 2) i

ž) o sadržaju i načinu vođenja vojnih evidencija (član 128. stav 6).

Član 131a.

Vlada će uskladiti uredbu iz člana 31. stav 4. Zakona u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 132.

Do donošenja propisa predviđenih ovim zakonom primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o pravima boraca vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 46/04, 20/07, 59/08 i 118/09), ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 133.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o pravima boraca vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 46/04, 20/07, 59/08 i 118/09).

Član 134.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj: 01-2079/11

23. decembra 2011. godine, Banja Luka

Predsjednik Narodne skupštine, mr Igor Radojičić, s.r.